

דבר העורכים

גיליון קיץ 2016 / כרך 7 (2) / תזונה מקיימת

29 במאי, 2016

שחר בוקמן

עורך אקולוגיה וסביבה

שחר שלוח

מערכת אקולוגיה וסביבה

"רק בשניים ישימו מעיינים: לחם ושעשועים" (המשורר הרומי דְקִימוס יוניוס יובְנָאֵלִיס)

לקראת ולקראים שלום,

אם לשפוט על פי מה שניבט אלינו ממסכי הטלוויזיה וברשתות החברתיות, אוכל הוא בידור. אנחנו כבר לא צורכים אותו רק כדי להזין את גופנו, אלא גם כדי להשביע את הרעב לאסתטיקה, לרכילות, לריגושים ולדרמה. ריבוי תכניות הבישול וגם הפרסומות שמצטרפות אליהן, עלול להטעות. השפע שהן מציגות ומציעות אינו זמין לכול, והעלויות שלו נסתרות מן העין. בד בבד עם פריחתו של הבידור הקולינרי, במקומות זוהרים פחות מאלפני הטלוויזיה, יש אנשים שמוטרידים מסוגיות דרמטיות, השונות מהשאלה מי ינצח בִּקְאֵלִיטֵי הבישול הבא.

סוגיה אחת שנידונה בחוגים אקדמיים ומקצועיים היא הצורך הדחוף לעודד תזונה בריאה ומקיימת יותר. הדחיפות נובעת משכיחותן הגבוהה של מחלות הקשורות לתזונה, ומהנטל הסביבתי הכרוך בייצור מזון. קידום הרגלי תזונה בריאים ומתחשבים בסביבה אינו משימה פשוטה, מאחר שברקע פועלים כוחות כלכליים חזקים מאוד – רשתות השיווק, רשתות המזון המהיר וחברות המזון המעובד – שמגובים בתרבות צריכה ובמנגנונים שיווקיים היוצרים אשליית שפע.

לאחרונה הסיר משרד הבריאות את הכפפות, והחל לעודד את הציבור לשפר את הרגלי התזונה: לצרוך מזון בריא, להימנע ממזון מתועש ולצמצם את צריכת המלח והסוכר. שר הבריאות ליצמן לא נרתע מהתקפה ישירה – "מקדונלד'ס אאוט. לא במדינתנו" – קרא השר באפריל האחרון.

סוגיה אחרת, שעדיין נידונה בעיקר בחוגים מצומצמים, היא כיצד תתאפשר בעתיד הזנת אוכלוסיית העולם (שלפי הערכות האו"ם, צפויה להגיע ל-10 מיליארד תוך פחות מ-50 שנים), כאשר ערים שמתרחבות במהירות נוגסות בשטחים חקלאיים, ואזורים אחרים נעשים בלתי מתאימים לנידולים חקלאיים בשל שינוי האקלים ותהליכי מדבור.

שיח התזונה בת-הקיימא עוסק בשתי הסוגיות האלה – כיצד ניתן לספק לכל שכבות האוכלוסייה תזונה מספקת ובריאה תוך שמירה על המשאבים לעתיד ומזעור הפגיעה בסביבה. **גיליון זה של אקולוגיה וסביבה מתמקד בתזונה מקיימת**, בדגש על הנעשה בישראל.

בישראל, מעין מדינת-אי קטנה וצפופה, המתאפיינת בפערים כלכליים-חברתיים עמוקים, אספקת המזון ושימור המשאבים לטווח הארוך מאתגרים במיוחד. לצדנו עומדים טכנולוגיות חדשניות לטיפול במים, חקלאות מתקדמת ואקלים שמאפשר גידול מגוון רחב של יבולים. תכנון נכון שמביט קדימה ומביא בחשבון את כל מרכיבי הסביבה, הדמוגרפיה, הכלכלה ובריאות הציבור, עשוי להוביל את ישראל אל עתיד מבטיח ומקיים מבחינה תזונתית.

קריאה נעימה ובתיאבון,

שחר בוקמן ושחר שלוח